

Täysistunto

Keskiviikko 23.10.2024 klo 14.00—17.00

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain ja eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 165/2024 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tuttuun tapaan enintään 30 minuuttia. Ellei puhujalistaa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden kohtien jälkeen. — Ministeri Essayah, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.44 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tässä hallitus esittää muutettavaksi eläinten hyvinvoinnista annettuun lakiin ja eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin liittyvää 12 §:ää, ja muutettaviksi esitetyt lait tulevat voimaan vuoden 2024 alussa. Lainmuutoksissa on tarkoitus päivittää — siis teknisesti — eläinten hyvinvointilain pykälä. Päivityksiä tehdään eri syistä, mutta kaikki päivitykset ovat luonteeltaan teknisiä.

Ensinnäkin eläinten hyvinvointilakiin ehdotetaan lisättäväksi valtion vahingonkorvausta koskeva uusi 118 a §, ja tämä pykälä olisi tarpeen kunnan ja valtion vahingonkorvausvastuun selkeyttämiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa kunnan palveluksessa oleva kunnan eläinlääkäri tai kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija aiheuttaa vahinkoa valvoessaan eläinten hyvinvointisäännösten noudattamista, ja tällöin tämä vahingonkorvausvastuu olisi kunnan sijaan valtiolla. Ehdotetulla muutoslalla mahdollistetaan myös se, että kunnat voivat periä hyväksymänsä taksan mukaiset maksut kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan suorittamasta eläinten hyvinvoinnin valvonnasta.

No sitten taas tämä laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta. Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 § ja nykyinen 3 momentti, jossa säädetään eläinlääkäriammattin harjoittajille velvollisuus salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittaa eläinten hyvinvointilaissa tarkoitetuille valvontaviranomaisille koirilla ja kissoilla diagnosoimistaan, jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista, jaetaan kahteen eri momenttiin, joista toinen koskee koiria ja toinen koskee kissoja.

Uuden koiria koskevan 3 momentin soveltaminen alkaisi 1.1.2028, ja kissoja koskeva uusi 4 momentti tulisi voimaan valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyä ajankohtana. Siirtymäaika näitten uusien momenttien osalta on tarpeen, koska soveltamiseen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2024 vp

vaikuttaa ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä, jonka käsittely EU-tasolla on vielä kesken. Eli tässä kannattaa nyt ensin katsoa, mitä sieltä EU-tasolta tulee, ja sen takia tätä siirtymäaika näissä on. Noitten kissojen osalta katsotaan sitten siinä vaiheessa, kun se EU-säännös tulee, jotta emme nyt sitten tee kaksinkertaista työtä, ensin kansallista ja sitten sen jälkeen lähdetään muuttelemaan, jos sieltä tuleekin sitten toisentyypinen esitys EU:n puolelta.

Tämän esityksen tavoitteina on ensinnäkin selkeyttää tätä vallitsevaa oikeustilaa sekä selkeyttää valtion ja kuntien välistä vastuunjakoa vahingonkorvaustilanteissa. Esityksen tavoitteena on myös huomioida eläinten hyvinvointilain hyväksymisen jälkeen Euroopan unionin lainsäädäntöön ehdotettujen muutosten aiheuttamat kehitystarpeet.

Tällä esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia valtiontalouteen. Esitys ei vaikuttaisi eläinlääkäripalvelujen tai muiden ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisestä kunnille maksettaviin valtionosuuksiin. Valtion vahingonkorvausvelvollisuutta koskevan säännöksen ei arvioida aiheuttavan merkittäviä lisäkustannuksia. Nämä esityksessä ehdotetut muutokset parantaisivat eläinten hyvinvointilain mukaisten valvontaviranomaisten toimintaedellytyksiä, eli aika lailla tämmöisiä teknisiä muutosesityksiä mutta siinänsä kyllä tarpeellisia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Rantanen Piritta, olkaa hyvä.

15.47 Piritta Rantanen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Teknisistäkin asioista voi löytää hyviä kulkia. Nyt puhumme eläinten hyvinvoinnista ja eläinlääkäreistä, ja meillä on jo tällä kaudella aiemminkin ollut käsittelyssä asioita, joista on ilmennyt, että eläinlääkäreitten saatavuus erityisesti kunnallisella puolella on ollut todella haasteellista. Erityisesti olemme keskustelleet päivystyksellisistä asioista ja siitä, kuinka esimerkiksi Lapissa saattaa olla neljä ja puoli sataa kilometriä lähimpään eläinlääkäriin, joka päivystää. Ne ovat tietenkin suurta huolta aiheuttaneet, kun tiedostamme sen, että erityisesti koronan jälkeen koirien ja kissojenkin lukumäärä tässä maassa on hyvin paljon kasvanut, ja niin kuin tässä kerroitte, hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä on kyse. Tiedostamme vaikka sen, että koirarekisteri ei olekaan lähtenyt käyntiin sillä volyyymilla, jota olimme ajatelleet.

Mutta onko tässä mahdollisuus tai mitenkä kuvailisitte, lisääkö tämä eläinlääkäreitten hallinnollista taakkaa, vai onko päinvastoin niin, että tämä voi vähentää sitä, kun kyse on nimenomaan siitä, että se yksityinen puoli tälläkin lääkäripuolella on ollut se houkuttelevampi? Voiko olla niin, että tämä johtaakin siihen, että edelleenkin pieninä palasina se houkuttelevuus murenee, vai kuinka ajattelette tällaista seikkaa tässä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

15.49 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Eläinlääkärien saatavuus yleensäkin maaseutukunnissa ja niillä alueilla, missä esimerkiksi on maitotiloja tai lihakarjatiloja, sikaloita tai kanaloita, on aivan huutavan tärkeä, erittäin tärkeä asia, koska siellä monen eläimen sairastuessa se apu pitää saada heti. Olen joskus käyttänyt vertauskuvana, että jos joku gerbiili sairastaa kerrostalon kymmenennessä kerroksessa, niin se tuskin on akuutti tapaus, koska varmaan on kaupungeissa näitä vapaarahoitteisia elikkä markkinoilla toimivia eläinlääkäreitä sen verran, että se ongelma varmaan hoituu yhdellä puhelinsoitolla pois,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2024 vp

mutta maitotiloilla, joilla on isoja karjoja, esimerkiksi kahden lypsyrobotin navetassa voi olla 130—140 lehmää. Siellä varmaan se eläinlääkäriin saatavuuden nopeus on tärkeä asia.

Mitä tulee sitten Euroopan unionin kissarekistereihin ja koirarekistereihin, niin minua vähän huvittaa: kun muutamissa Keski-Euroopan maissa olen käynyt lomareissuilla, niin millähän he saavat Italiassa ja Espanjassa ne kaduilla juoksevat kissat ja koirat rekisteröityä? Ystävänäni oli lomalla Espanjassa ja lähetti sieltä videokuvaa, kun olivat pelaamassa biljardia jossakin rantakadun varrella. Siellä oli kymmeniä koiria ja kissoja. Minä hyvin lämpimästi toivotan tervetulleeksi, että Euroopan unioni nimittää nyt lisää virkamiehiä pannoittamaan niitä kissoja ja koiria tai siruttamaan niitä, koska sillähän ne saadaan kontrolliin. Mutta siinä on vain semmoinen yksi ongelma, että sitten, kun ne kissat ja koirat saadaan siruilla merkittyä, pahoin pelkään, sitä veronmaksajaa ei sitten kyllä löydy, joka siitä kissasta tai koirasta ne kustannukset maksaa.

No, huumori sallittakoon tällä kertaa, mutta minun mielestäni tällaisen ylimääräisen, turhan hallintotaakan keräämistä ja byrokratiaa, niin kuin ministeri äskeisessä puheenvuorossaan todisti aivan oikein, meidän pitää ruveta purkamaan. Ei maanviljelijä tarvitse 30:tä valvojaa. Hän osaa sen hommansa tehdä. Joka ainoa maanviljelijä pystyy sen hommansa hoitamaan ja eläimiä hoitamaan. Hänellehän esimerkiksi lehmä, joka navetassa elää ja tuottaa maitoa, jota myydään sitten meijeriin, josta tulee hyviä tuotteita suomalaisten käyttöön, se kyseinen tuotantoeläin, varmasti on ystävää kalliimpi. Sitä hoidetaan rakkaudella ja hellyydellä ja annetaan hyvää ruokaa ja pidetään puhtaana. Tällä keinoin tämä Suomessa hoidetaan.

Kun näitä koirarekistereitä tehdään, niin olen aina niille naureskellut. Sitten kun Espanjassa ja Italiassa katukoirat saadaan kiinni ja rekisteröityä, niin tervetuloa, otetaan sitten meillekin se käytäntö.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

15.51 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Täällä itseäni viisaammat edustajat ovat hyvin osanneet kuvata sen, mikä näiden teknisten muutosten tarpeellisuus tässä kokonaisuudessa on, ja voin vain itse todeta, että nämä ovat varmasti perusteltuja juuri niillä perusteilla, jotka ministeri tuossa omassa aloituspuheenvuorossaan kävi läpi.

Mutta itsekkin ajattelin puuttua tässä kokonaisuudessa, lähetekeskustelussa, enemmän näiden eläinlääkäripalveluiden saatavuuteen. Ja tässä on varmaan kahdenlaista haastetta eri puolella Suomea, toisaalta liittyen ihan ylipäätänsä palveluiden saatavuuteen — mistä saadaan osaavat työntekijät julkiselle puolelle näitä toimintoja tekemään sitten virkatyönään — ja sitten varsinkin tähän kysymykseen tästä päivystyksestä, jonka tiedämme varsinkin pitkien etäisyyksien alueilla aiheuttavan huomattavaa huolta eläinten omistajissa, puhuttiin sitten lemmikkieläimistä tai tuotantoeläimistä.

Ja tässähän viime aikoina myös on erilaisia selvityshankkeita käynnistynyt kuntien puolella, joissa kunnat selvittävät, millä tavalla tämän eläinlääkäripalveluiden tulevaisuuden voisi järjestää. Ja oliko nyt muistaakseni niin, että ainakin Turussa lähdettiin liikkeelle siitä, voisiko tässä tehdä laajemmin yhteistyötä julkisen sektorin ja yksityisen sektorin välillä ja saada sitä kautta tätä haastetta hoidettua, koska sitten on myös niin päin, että varmasti tässä tämä kustannuspuoli aiheuttaa oman paineensa — niin sen osalta, paljonko nämä palvelut ylipäätänsä tai niiden järjestäminen maksaa, kuin myös sen osalta, minkälainen taloudellinen taakka niistä palveluista sitten palveluiden käyttäjille kohdistuu. Olisiko mah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2024 vp

dollista nyt julkisen sektorin ja yksityisen sektorin yhteistyönä saada tehokkuutta myös sillä osin aikaiseksi, että pystyttäisiin parantamaan palveluiden saatavuutta ja myös pitämään tietyllä tapaa nämä hinnat kurissa?

Ja sittenhän on väläytelty niitäkin ideoita, pitäisikö tulevaisuudessa esimerkiksi kysymys näiden eläinlääkäripalveluiden tuottamisesta ja järjestämisestä olla hyvinvointialueiden vastuulla. Olisiko se järkevämpää sitten sen osalta, että olisi ainakin laajemmat hartiat alueellisesti tätä katsoa?

Itse en ole tässä asiassa mikään asiantuntija, mutta kun tiedän, että ministeri tätäkin asiaa on varmaan joutunut oman työnsä kautta pohtimaan, niin ihan kysyisin, että ylipäättänsä, kun nämä eläinlääkäripalveluiden saatavuuden haasteet eivät nyt ole varmaan ainakaan poistumassa ja näitä joka puolella Suomea joudutaan pohtimaan, niin — vaikka tässä kyseisessä esityksessä puhutaan enemmänkin teknisistä muutoksista — jos ministerillä on aikaa, niin voisi hieman kommentoida sitä, miten ylipäättänsä näiden eläinlääkäripalveluiden haasteet, joita nyt näemme eri puolella Suomea, pystyttäisiin ratkaisemaan myös pidemmällä aikavälillä kestävästi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten ministerille, mikäli hän niin haluaa, viimeinen puheenvuoro tähän aiheeseen. — Olkaa hyvä.

15.54 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Täällä edustaja Rantanen ja myöskin edustaja Räsänen nostivat esille tämän eläinlääkäreitten tilanteen. Myöskin edustaja Hoskonen viittasi siihen, että meillä tällä hetkellä tosiaankin on pulaa eläinlääkäreistä, erityisesti juurikin tuotantoeläinten lääkinnällisissä tehtävissä toimivista eläinlääkäreistä. Yksityisklinikoita löytyy enemmänkin sitten juurikin lemmikkieläimille muun muassa kaupungeista.

Mutta meillä on nyt hyvä yhteistyö opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Elikkä siellä nyt tällä hetkellä ministeri Multala on linjannut, että meillä vuodesta 2026 lähtien tehdään vähintään 20 paikan lisäys eläinlääkäriopiskelijoille eläinlääketieteellisen puolelle, ja tämä on tosiaankin äärimmäisen tärkeää. Uskon, että myös se, että meillä on tarpeeksi työvoimaa alalla, omalta osaltaan parantaa alan houkuttelevuutta, jolloinka työtaakat ja tavallaan se työn vastuullisuus ja kuormittavuus eivät sitten ole liian vähäisillä harteilla.

Mutta toki se on ihan samalla tavalla kuin tuolla niin sanotusti ihmislääketieteen puolella. Tartossahan on suurin piirtein yksi tiedekunnallinen myöskin näitä eläinlääkäriopiskelijoita Suomesta, ihan samalla tavalla kuin on lääkäriopiskelijoita. Eihän tämä tietyllä tavalla ole mikään hyvä ja terve tilanne. Kyllähän ennen kaikkea, kun me olemme pohjakouluttaneet, peruskouluttaneet ja lukiokouluttaneet nämä nuoret, heillä pitäisi olla mahdollisuus Suomessa myöskin sitten opiskella, jotta ei käy niin, että näitten opintojen jälkeen jäädäänkin sinne maailmalle ja siinä mielessä emme saa sitten sitä heidän tietotaitoaan tänne suomalaisen yhteiskunnan hyödyksi.

Edustaja Hoskonen nosti esille tämän, että mitenköhän nuo kissa- ja koirarekisterit mahdavat tuolla Etelä-Euroopan maissa toteutua. Meillä voi sanoa, että luonnonolosuhteet ja totta kai eläinten hyvinvointi ovat sellaisia asioita, jotka jo ihan toisella tavalla tuovat nämä kissa- ja koirarekisterit Suomessa aivan itsestäänselväksi toimintamalliksi. Se, mistä on ollut paljon keskustelua ja mitä on myöskin kritisoitu, on se, onko nämä nyt rakennettu sillä tavalla, että niissä on tullut ylimääräistä byrokratiaa, niin kuin täällä edustaja Rantanen nosti jo esille. Tietenkin tässä pitäisi pyrkiä siihen, että nämä rekisterit nimenomaan hel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2024 vp

pottavat tätä seuranta ja jäljitettävyyttä. Esimerkiksi pentutehtailuunhan näillä rekistereillä on pyritty vaikuttamaan. Mutta niin kuin tuossa totesin aiemmin, tämän kissarekisterin kohdalla jäädytään nyt odottamaan, mikä se EU:n puolelta tuleva esitys on, ennen kuin lähdetään sitten etenemään sen kohdalla.

Mutta näillä sanoilla. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.